

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ผลการศึกษาในเรื่อง การประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการเมืองหลัก กรมศึกษา
จังหวัดขอนแก่นนี้ โครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการในจังหวัดขอนแก่นนี้มีทั้งสิ้น 11 โครงการ ซึ่ง
ทั้ง 11 โครงการนี้สามารถแบ่งเป็นโครงการหลัก ๆ ได้ 4 โครงการ คือ

- โครงการระบบระบายน้ำหลักและการป้องกันน้ำท่วม
- โครงการปรับปรุงถนนและทางระบายน้ำริมถนน
- โครงการปรับปรุงระบบการเก็บและกำจัดขยะ
- โครงการการวางแผนบริหารระบบน้ำโสโครก(น้ำเสีย)

โดยทั้ง 4 โครงการหลักนี้ ได้ทำการศึกษาผลของโครงการใน 3 ด้านด้วยกัน คือ ใน
ด้านผลผลิต ผลลัพธ์ขั้นต้น ผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายหรือผลลัพธ์ที่คาดหวัง ซึ่งผลการวิเคราะห์ในแต่ละ
ด้านสรุปได้ ดังนี้คือ

1. ผลการศึกษาในด้านผลผลิต : ทุก ๆ โครงการจะได้รับสิ่งก่อสร้าง หรืออุปกรณ์
ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลผลิตตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนฯ

2. ผลการศึกษาในด้านผลลัพธ์ขั้นต้น : ในแต่ละโครงการจะประสบผลสำเร็จมาก
น้อยแตกต่างกันไป ซึ่งสามารถแยกแต่ละโครงการได้ดังนี้

2.1 โครงการระบบระบายน้ำหลักและการป้องกันน้ำท่วม- ผลการวิเคราะห์ได้ผลสรุป
ว่า ปริมาณน้ำท่วมในปัจจุบันลดลงจากในอดีตมากพอสมควร ซึ่งโดยปกติแล้วจังหวัดขอนแก่นจะ
เหมือนกับจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยส่วนใหญ่ที่ปัญหาน้ำท่วมจะมีไม่มากนัก แต่จะมีบ้าง
ในช่วงฤดูฝนที่มีฝนตกหนักและต่อเนื่อง โดยในช่วงดังกล่าวนี้จะเกิดน้ำท่วมในบางพื้นที่ แต่เป็น
ในลักษณะน้ำท่วมขังเพียงไม่กี่วัน หรือโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการท่วมเพียงราชชั่วโมง แต่หลัง

จากได้มีการปรับปรุงคลองร่องเหมืองตามโครงการเมืองหลักแล้ว พบว่า ปริมาณน้ำท่วมมีลดน้อยลง หรือบางแห่งไม่มีน้ำท่วมอีกเลย แต่จะพิจารณาเฉพาะปริมาณน้ำท่วมไม่ได้ ต้องพิจารณาถึงปริมาณน้ำฝนในแต่ละปีด้วย เพื่อแสดงให้เห็นว่าในระยะหลัง ๆ ที่ปริมาณน้ำท่วมลดลงนี้เป็นเพราะปริมาณน้ำฝนลดน้อยลงหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ปริมาณน้ำฝนจะมีระดับใกล้เคียงกันเกือบทุก ๆ ปี และโดยเฉลี่ยแล้วในช่วงระยะหลัง คือปี 2530-2535 จะมีปริมาณน้ำฝนมากกว่าในช่วงระยะแรก คือปี 2523-2529 อยู่เล็กน้อยอีกด้วย ดังนั้นโดยสรุปแล้ว จะพบว่า โครงการป้องกันน้ำท่วมนี้สามารถบรรเทาปัญหาน้ำท่วมซึ่งในพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่ในเขตเมืองโคตรวมได้มากแต่ยังไม่สามารถป้องกันแก้ไขได้ทั้งหมด

ปัญหาของโครงการ ได้แก่

1. ความไม่ต่อเนื่องของโครงการที่แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 (ปี 2530-2533 และระยะที่ 2 (ปี 2535 - 2537) มีเวลาห่างกันถึง 5 ปี ทำให้เกิดการอุดตันของท่อระบายน้ำ จากเศษขยะที่ชาวบ้านละแวกใกล้เคียงทิ้งลงไป ในช่วงที่ยังไม่ได้เริ่มโครงการระยะที่ 2 ดังนั้นเมื่อเริ่มทำโครงการในระยะที่ 2 จึงต้องเสียเวลาและงบประมาณมาขุดลอกคูคลองที่ต้นเขินจากเศษสิ่งปฏิกูลทั้งหลาย

- 2.2 โครงการปรับปรุงถนนและทางระบายน้ำริมถนน - ผลการวิเคราะห์ได้ผลสรุปว่าการจราจรสะดวกขึ้นจากการที่ถนนสายต่าง ๆ ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นตามโครงการเมืองหลัก แต่ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเดินทางมากขึ้น ทั้งนี้เพราะปริมาณรถยนต์ในปัจจุบันเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่เจริญรุ่งเรือง ทำให้คนมีรายได้เพิ่มขึ้น อำนาจซื้อสูงขึ้น รถจึงมีมากขึ้น ในขณะที่ถนนไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้ทันกับปริมาณรถที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การจราจรจึงติดขัด การเดินทางจึงต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการจราจรที่ติดขัดนี้โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเฉพาะในถนนสายหลัก ๆ และในช่วงเวลาเร่งด่วนเท่านั้น ส่วนในทางปริมาณน้ำท่วมในพื้นที่เล็ก ๆ ริมถนน การก่อสร้างทางระบายน้ำริมถนนก็ได้ช่วยให้ปริมาณน้ำท่วมในพื้นที่เล็ก ๆ นี้อลดลงหรือไม่มีเลย ดังนั้นโดยสรุปแล้วพบว่า โครงการนี้ประสบผลสำเร็จในการป้องกันและบรรเทาปัญหาการจราจรในเขตเมือง และปริมาณน้ำท่วมในพื้นที่เล็ก ๆ ได้มาก แต่ไม่สามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของปริมาณรถยนต์ได้อย่างเพียงพอ

ปัญหาของโครงการ ได้แก่

1. ถนนแต่ละสายจะมีความขรุขระมาก แต่การปรับปรุงถนนตามโครงการเมืองหลักนี้ทำแค่เพียงข้างสั้น ๆ ประมาณ 150-300 เมตรเท่านั้น
2. ความล่าช้าในการดำเนินงานตามขั้นตอนและการปฏิบัติ

2.3 โครงการปรับปรุงระบบการเก็บและกำจัดขยะ - ผลการวิเคราะห์จะผลสรุปดังนี้ โครงการสามารถขยายพื้นที่การให้บริการเก็บขนขยะเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันสามารถให้บริการเก็บขนขยะได้ประมาณร้อยละ 70-75 ของพื้นที่ทั้งหมดแต่ยังไม่สามารถขยายพื้นที่ในการให้บริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 จากพื้นที่บริการเดิม ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนฯ ทั้งนี้เนื่องจากประชากรมีเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะเกิดการอพยพของประชาชนจากจังหวัดใกล้เคียงเพิ่มขึ้นมากในปัจจุบัน ในด้านความถี่และความสะอาดจะมีเพิ่มขึ้นจากเดิม ขยะตกค้างก็ลดลง เพราะมีเครื่องมือ อุปกรณ์ในการจัดเก็บขยะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงระบบการกำจัดขยะจากเดิมที่เป็นการเทกองแล้วเผา มาเป็นการกลบฝังดินก็ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ดังนั้นโดยสรุปแล้ว โครงการนี้ประสบผลสำเร็จมาก แต่ยังไม่สามารถบรรลุจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ทั้งหมด

ปัญหาของโครงการ ได้แก่

1. อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่ทางเทศบาลได้รับจากโครงการเมืองหลัก จะมีคุณภาพที่ไม่ดีนักคือมักจะเสียง่าย ค่าซ่อมแซมสูง ใช้เวลาในการซ่อมแซมนาน ซึ่งภาระค่าใช้จ่ายเหล่านี้เทศบาลจะเป็นผู้รับภาระแต่เพียงผู้เดียว

2.4 โครงการการวางแผนบริหารระบบน้ำโสโครก (น้ำเสีย) - ผลการวิเคราะห์ได้ผลสรุปว่า โครงการบำบัดน้ำเสียสามารถบำบัดน้ำเสียให้มีค่า BOD. (ค่าความสกปรกของน้ำ) ไม่เกิน 20 mg/l (อันเป็นค่ามาตรฐานน้ำทิ้งชุมชนของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่ได้กำหนดไว้) ในเกือบทุก ๆ ปี และยังสามารถบรรลุจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนฯ คือสามารถระบายน้ำเสียได้ 200 ลิตรต่อวินาที นอกจากนี้สภาพของน้ำเสียที่ค่าและเน่าเหม็น เมื่อผ่านการบำบัดแล้วก็จะมีความใสสะอาดและไม่มีการเหม็น ดังนั้นโดยสรุปแล้วพบว่า โครงการบำบัดน้ำเสียนี้ประสบผลสำเร็จมาก เพราะสามารถบำบัดน้ำเสียให้อยู่ในระดับมาตรฐานและบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ แม้ว่าจะยังไม่สามารถบำบัดน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองได้ทั้งหมดก็ตาม

ปัญหาของโครงการ ได้แก่

1. เครื่องสูบน้ำอัตโนมัติจากโครงการเมืองหลักจะมีขนาดใหญ่ และเสียบ่อข ทำให้การทำงานชะงักงัน และค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมสูง ใช้เวลานาน และบุคลากรในการซ่อมแซมของท้องถิ่นไม่มีความชำนาญพอที่จะซ่อมแซมเองได้ ต้องอาศัยช่างที่ชำนาญเป็นพิเศษ

โดยสรุปพบว่า โครงการเมืองหลักประสบผลสำเร็จอย่างดีพอสมควรในระดับโครงการที่ได้ดำเนินการในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น สามารถแก้ไขปัญหาที่ดำรงอยู่ในเขตเทศบาลเมืองในช่วงเวลาที่กำหนดโครงการ แต่อย่างไรก็ตามเป็นความสำเร็จภายในกรอบเวลาการวางแผน กล่าวคือ ในช่วงต้น ๆ โครงการจะประสบผล แต่หลังจากโครงการเสร็จสิ้นในระยะหนึ่ง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ขอนแก่นมีความเจริญเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเป็นตัวการทำให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น การที่รถยนต์มีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อันจะมีผลทำให้โครงการปรับปรุงถนนไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้อย่างเต็มที่ แต่ปัจจัยเหล่านี้มีอาจกล่าวได้ว่า เกิดจากความล้มเหลวของโครงการ เพราะเป็นปัจจัยภายนอกอันเกี่ยวเนื่องกับเงื่อนไขเวลากระทบกับผลสำเร็จของโครงการ โดยที่โครงการไม่สามารถควบคุมปัจจัยภายนอกเหล่านี้ได้

3. ผลการวิเคราะห์ด้านผลลัพธ์ที่คาดหวัง : ในทุก ๆ โครงการจะมีผลลัพธ์ที่คาดหวังประการเดียวกัน กล่าวคือ ต้องการให้มีการลงทุนและการจ้างงานเพิ่มขึ้น โดยที่ผลการวิเคราะห์จะได้ผลสรุปดังนี้คือ

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า โครงการเมืองหลักมีผู้รับรู้ว่าโครงการพอสมควร ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น การรับรู้ก่อนโครงการเริ่มต้น จะมีผู้รับรู้ว่าโครงการเมืองหลักน้อยมาก แต่ภายหลังโครงการเสร็จสิ้นมีผู้รับรู้เพิ่มมากขึ้น ทางด้านการคาดหวังประโยชน์และประโยชน์จริงๆ พบว่า โดยส่วนใหญ่จะคาดหวังมาก และได้รับประโยชน์จริง ๆ มากเป็นสัดส่วนที่สูง แต่อย่างไรก็ตาม ในแง่ของการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะลงทุนแล้ว ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เห็นว่า จะยังคงตัดสินใจลงทุนแม้ว่าจะไม่มีโครงการเมืองหลัก เมื่อทำการทดสอบทางด้านสถิติแล้วจะพบว่าโครงการเมืองหลักนี้จะมีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญในเกือบทุกๆ โครงการ ยกเว้นโครงการป้องกันน้ำท่วม ทั้งนี้เพราะโครงการป้องกันน้ำท่วมจะเป็นโครงการที่มีการดำเนินงานล่าช้า โดยโครงการนี้จะเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ในปี 2537 และเมื่อทำการทดสอบการแบ่งแยกประเภทของกลุ่มที่โครงการเมืองหลัก

มีผลต่อการลงทุนแล้ว พบว่า จะเป็นกิจการประเภทการค้า ที่มีขนาดค่อนข้างเล็กจนถึงระดับกลาง ทั้งนี้เพราะกิจการประเภทการค้า จะเป็นกิจการที่จะประกอบกิจการในเขตเทศบาลเมือง อันเป็นจุดที่โครงการเมืองหลักได้ดำเนินการอยู่จึงได้รับผลดีของโครงการอย่างเต็มที่และกิจการประเภทการค้านี้โดยส่วนใหญ่จะเป็นกิจการประเภทเล็กๆ เช่น ร้านขายของอุปโภคบริโภคต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนในด้านการจ้างงานพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วจะก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น เพราะเป็นการประกอบกิจการใหม่ หรือการขยายกิจการ ซึ่งทำให้ต้องใช้แรงงานใหม่หรือใช้แรงงานเพิ่มขึ้น

ดังนั้นโดยสรุป พบว่า โครงการเมืองหลักมีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุน แต่อยู่ในสัดส่วนที่น้อย เพราะการลงทุนที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดขอนแก่นเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ ประการรวมกัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ได้ทำให้เมืองเกิดความพร้อม หรือมีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะดึงดูดให้เกิดการลงทุน โดยที่โครงการเมืองหลักอาจจะเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่เกื้อหนุนให้เมืองมีความพร้อมเพิ่มขึ้นแต่ก็เป็นเพียงปัจจัยส่วนหนึ่งที่เล็กน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับได้จากงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาที่จังหวัดได้รับ กับงบประมาณที่ได้รับจากโครงการเมืองหลักจะพบว่า งบประมาณที่ได้จากโครงการเมืองหลักจะเป็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้นกล่าวคือ งบประมาณจากโครงการเมืองหลักเป็นงบประมาณที่ใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529-2537 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณรวมทั้งหมดของจังหวัดในช่วงระยะเวลาเดียวกัน จะพบว่า งบประมาณจากโครงการเมืองหลักจะมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.55 ของงบประมาณรวมทั้งหมดของปี พ.ศ. 2529-2537 เท่านั้น

ดังนั้น การคาดหวังผลของโครงการเมืองหลักที่มีต่อการลงทุน และการจ้างงาน จึงมีผลไม่มากและไม่อาจเห็นผลที่เด่นชัด เพราะนับได้ว่าเป็นเพียงโครงการย่อย ๆ อันเป็นส่วนน้อยของการพัฒนาทั้งหมดของจังหวัด อีกทั้งโครงการเมืองหลักนี้เป็นโครงการที่เกี่ยวกับบริการพื้นฐานทางสังคม (Social Infrastructure) อันได้แก่ การป้องกันน้ำท่วม กำจัดขยะ บำบัดน้ำเสีย ปรับปรุงถนน เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้เป็นบริการพื้นฐานย่อย ๆ ที่ไม่ใหญ่โตนัก และเป็นส่วนที่ท่าเฉพาะในเขตชุมชน จึงมิได้เป็นผลที่เห็นได้ชัดหรือมีอิทธิพลต่อการลงทุนเท่ากับโครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ อาทิเช่น การตัดถนน โทรศัพท ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ ที่จำเป็นต่อสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะดึงดูดให้เกิดการลงทุนในจังหวัดได้มาก และงบประมาณที่ใช้สำหรับจัดสร้างสิ่งเหล่านี้ก็มีปริมาณสูงด้วย นอกจากนี้ในด้านโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบริการพื้นฐาน ผลของโครงการเหล่านี้จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการจะส่งผลให้เกิดคุณประโยชน์แก่การลงทุนของเอกชน หรือในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ซึ่งโครงการเมืองหลักก็เป็นโครงการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับบริการพื้นฐาน

ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาในการส่งผลประโยชน์ของโครงการในระยะหนึ่ง การประเมินผลในครั้งนี้ได้ทำการ ณ. เวลาปัจจุบัน ซึ่งผลของโครงการเมืองหลักอาจจะยังไม่ส่งผลให้เห็นอย่างเด่นชัดนัก จึงทำให้ผลของโครงการเมืองหลักมีส่วนน้อยในการตัดสินใจลงทุน ดังนั้นกล่าวโดยสรุปแล้ว โครงการเมืองหลักจะมีผลหรืออิทธิพลที่จะทำให้เกิดการลงทุน แต่อยู่ในสัดส่วนที่น้อย

ข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปที่ได้กล่าวไว้แล้วในช่วงต้น จะพบว่า ทุก ๆ โครงการจะมีปัญหาทั้งเฉพาะโครงการ และเป็นปัญหาร่วมกันในเกือบทุก ๆ โครงการ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงปัญหาที่สำคัญ ๆ ดังนี้ คือ

1. ความไม่ต่อเนื่องของโครงการ หรือการดำเนินงานของโครงการ อันเกิดมาจากความล่าช้าของระบบราชการ หรือความล่าช้าในการทำงานและการตัดสินใจของหน่วยงานของรัฐ ทำให้เกิดความไม่คล่องตัว โครงการไม่ต่อเนื่อง ชะงักงัน จนเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้น
2. แนวทางที่สำรวจเพื่อการวางแผนเป็นโครงการต่าง ๆ นั้น ได้กระทำมานานแล้ว จึงทำให้การวางแผนไม่ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน กล่าวคือ การดำเนินโครงการเมืองหลัก ทางหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายได้ทำการจ้างบริษัทที่ปรึกษาให้ศึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ไข กำหนดโครงการต่าง ๆ ที่น่าจะปฏิบัติเรียก "รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ" ซึ่งบริษัทที่ปรึกษาได้เริ่มศึกษาตั้งแต่ปี.ศ. 2525 แต่การดำเนินโครงการจริง ๆ ในโครงการแรกเริ่มในปี.ศ. 2529 และโครงการสุดท้ายเริ่มดำเนินการในปี.ศ. 2535 จะเห็นได้ว่า การเริ่มทำโครงการมีระยะเวลาห่างจากช่วงที่ทำการศึกษาปัญหาและการวางแผนมาก ทำให้ปัญหาที่อยู่ในช่วงที่ศึกษาเป็นปัญหาที่ล้าสมัยไปแล้วในปัจจุบัน หรือการแก้ไขปัญหาก็ที่กำหนดไว้ในแผนไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น โครงการปรับปรุงถนน เมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นก็ไม่ได้เกิดความสะดากมากขึ้นเท่าใดนัก เพราะมีปัญหาจากภายนอกโดยเฉพาะปริมาณรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว หรือโครงการกำจัดขยะ สามารถขยายพื้นที่การให้บริการเก็บขนขยะได้เพิ่มขึ้น แต่ไม่ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ เพราะประชากรในจังหวัดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการอพยพของประชากรในจังหวัดใกล้เคียง หรือโครงการบำบัดน้ำเสีย ที่เมื่อเมืองเจริญและประชากรมากขึ้น ทำให้บ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะบ้านจัดสรรในเขตชานเมือง ซึ่งได้ทำให้เกิดน้ำเสียเพิ่มขึ้น และไหลเข้ามาในตัวเมืองด้วย

3. อุปกรณ์ที่ได้รับจากโครงการ มักเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณภาพไม่ดีนักโดยจะชำรุดง่าย ต้องซ่อมแซมอยู่บ่อยครั้ง หรือบางครั้งผู้รับเหมาจะทิ้งงาน ไม่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาทั้ง 3 ข้อข้างต้นจะเป็นปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับตัวโครงการ ซึ่งในด้านภาพรวมคือ ในด้านการลงทุนและการจ้างงานแล้ว ผลสรุปที่ได้คือ โครงการเมืองหลักมิได้ก่อให้เกิดการลงทุนและการจ้างงานเพิ่มขึ้น ซึ่งปัญหาที่สำคัญคือ

1. งบประมาณของโครงการเมืองหลักที่ได้รับมีน้อยมาก โดยงบประมาณของโครงการเมืองหลักเป็นส่วนน้อยเท่านั้นของงบประมาณด้านการพัฒนาที่จังหวัดได้รับในแต่ละปี

2. โครงการเมืองหลักเป็นเพียงโครงการเกี่ยวกับบริการพื้นฐานทางสังคม (Social Infrastructure) อันเป็นบริการพื้นฐานย่อย ๆ ไม่มีผลต่อการดึงดูดการลงทุนนัก

3. โครงการเมืองหลักดำเนินการแต่ในเฉพาะเขตเทศบาลเมืองเท่านั้น

ดังนั้นจากปัญหาที่สำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ จึงสมควรที่จะมีข้อแก้ไขปัญหา ซึ่งแนวทางในการแก้ไขจะขอเสนอแนะออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในด้านโครงการ

1. โครงการที่ดำเนินงานถ้าเป็นโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น โครงการปรับปรุงคลองร่องเหมือง ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ควรที่จะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันหรืออย่างต่อเนื่อง ไม่ควรทิ้งช่วงระยะเวลาให้ห่างกันมากจนก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา และทำให้โครงการในระยะที่ 1 ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์นัก เพราะโครงการยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ส่วนในภาพรวมใหญ่แล้วจะพบว่าทางแก้ไขที่สำคัญคือ การแก้ไขระบบราชการ หรือขั้นตอนการดำเนินงานตามระเบียบราชการซึ่งมีความล่าช้า ไม่คล่องตัว การตัดสินใจต้องทำตามขั้นตอน ซึ่งต้องใช้เวลามาก การแก้ไขปัญหาระงัดจูงใจไม่อาจกระทำได้ ดังนั้นสมควรแก้ไขลดขั้นตอนของระบบราชการให้กระชับขึ้น ดำเนินการให้เร็วขึ้น คล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้การติดต่อประสานงานระหว่างทางเทศบาลกับทางสำนักงานพัฒนาเมืองจะมีปัญหามาก โดยเฉพาะตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ และติดขัดด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ ดังนั้นจึงควรให้มีการประสานงานที่ดีกว่านี้ ระเบียบขั้นตอนต่าง ๆ ในทางปฏิบัติให้มีน้อยลงและให้ง่ายขึ้น

2. ในด้านการวางแผนควรจะมีการวางแผนโดยคำนึงถึงอนาคต ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการวางแผนก็ได้มีการคำนึงจุดนี้ในระดับหนึ่ง เช่น คู่มือแนวโน้มใน 1-2 ปีข้างหน้า แต่โดยความเป็นจริงแล้ว พบว่า มีปัจจัยภายนอกมากมายที่เข้ามาแทรกแซงหรือเกี่ยวข้อง และด้วยภาวะเศรษฐกิจ

ที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในปริมาณที่มากและรวดเร็ว ดังนั้นในการวางแผนจึงควรมองปัจจัยต่าง ๆ ภายนอกให้เพิ่มขึ้น และควรประมาณการไปในอนาคตให้ยาวนานขึ้น เช่น แนวโน้มในอีก 5 หรือ 10 ปีข้างหน้า เป็นต้น

3. ในด้านการจัดซื้ออุปกรณ์ ควรมีขั้นตอนการพิจารณาวิธีรับเหมาหรือวิธีที่ทำการจัดซื้ออุปกรณ์ให้รอบคอบรัดกุมมากกว่านี้ และควรมีมาตรการหรือกฎระเบียบต่าง ๆ ออกมาเพื่อควบคุมผู้รับเหมาให้มีความรับผิดชอบในงานที่ได้ประมูล หรือได้รับมอบหมายให้ทำงานคล่องตามที่ได้ตกลงกันไว้ นอกจากนี้คณะกรรมการตรวจรับงานหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ควรมีมาตรฐานในการกำหนดคุณภาพงานหรืออุปกรณ์ที่แน่นอนและเด่นชัดเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้โครงการเมืองหลักควรมีการติดตามผลหลังจากได้ส่งมอบโครงการแล้ว กล่าวคือ ควรมีงบประมาณในการดูแลรักษางานโครงการหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากโครงการ เพราะปัจจุบันทางเทศบาลเมืองมีปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ชำรุดบอบช้ำ และต้องซ่อมแซม ซึ่งภาระค่าใช้จ่ายนี้ทางเทศบาลต้องรับผิดชอบฝ่ายเดียว

ข้อเสนอแนะในด้านภาพรวม

1. การจะพัฒนาเมืองให้เจริญจนกลายเป็นเมืองหลัก สมควรที่จะทำการพัฒนาอย่างจริงจังและทำการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านพร้อม ๆ กัน ดังนั้นเงินงบประมาณในการพัฒนาให้เป็นเมืองหลักจึงควรมีมากพอ เพราะการที่จะทำให้เมืองเป็น "เมืองหลัก" อันเป็นเมืองที่จะสกัดกั้นการอพยพของประชากรในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง จะต้องมั่งคั่งรุ่งเรืองที่ดี การที่พยายามนำเงินงบประมาณมาเฉลี่ยเพื่อให้ได้พัฒนาในเกือบทุก ๆ เมือง ก็จะไม่เหมือนเป็นงบประมาณพัฒนาจังหวัดนั่นเอง มิได้ก่อให้เกิดผลที่เด่นชัดต่อการจะทำให้เป็น "เมืองหลัก" ได้ โดยถ้างบประมาณในการพัฒนาเมืองหลักที่ได้มามีจำนวนมากพอ การพัฒนาที่จะสามารถทำได้ในหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน ซึ่งโครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในเมืองหลักก็สามารถเป็น โครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการดึงดูดการลงทุนได้เพิ่มขึ้น เช่น โครงการตัดถนนใหม่ ขยายพื้นที่ผิวการจราจร ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็สามารถทำโครงการเกี่ยวกับบริการพื้นฐานทางสังคม ที่โครงการเมืองหลักได้กระทำอยู่ในปัจจุบันควบคู่กันไปด้วย

2. โครงการที่ดำเนินการในเมืองหลัก สมควรที่จะกระทำโดยกระจายโครงการให้รอบ ๆ จังหวัด มิใช่ดำเนินการแต่เพียงในเขตเทศบาลเมืองเท่านั้น เพราะผลที่ได้จะกระจายอยู่ในวงจำกัดและเป็นแหล่งชุมชนที่เจริญอยู่แล้ว ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้ด้วยก็ได้ หรืออย่างน้อยควรมีการดำเนินการในพื้นที่ที่รอบ ๆ เขตเทศบาลเมือง เพื่อให้ความเจริญสามารถกระจายออกสู่รอบนอกบ้าง